

li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande

Diarienummer: LI2026/0049

Yttrande över Skogsstyrelsens rapport 2025/14: *Analys av markavståenden för naturvårdsändamål enligt jordförvärvslagen* samt Jordbruksverkets och Skogsstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag 2025/1218

Inledning

Svenska Cellulosa Aktiebolaget (SCA) är Europas största privata skogsägare med cirka 2,6 miljoner hektar skogsmark i norra Sverige. Bolaget bedriver även en omfattande och diversifierad skogsindustri, huvudsakligen baserad på råvara från egna skogar och från andra skogsägare i de fyra nordligaste länen.

Sammanfattning

SCA avstyrker de föreslagna ändringarna i jordförvärvslagen avseende markavståenden.

SCA bedömer att det saknas tillräckligt underbyggda skäl för att ändra nuvarande regelverk. Det finns i stället en påtaglig risk att föreslagna förändringar får motsatt effekt genom att minska incitamenten för juridiska personer att avstå mark för naturvårdsändamål.

Förslagen bygger huvudsakligen på slutsatser i Skogsstyrelsens rapport. SCA redovisar därför nedan sina synpunkter på de centrala delar som ligger till grund för förslagen.

Synpunkter

Omfattningen av markavståenden

Av rapporten framgår att juridiska personer under perioden 2015–2024 har avstått cirka 215 000 hektar produktiv skogsmark, motsvarande cirka 0,9 procent av den totala arealen.

SCA:s bedömning

Analysen saknar ett framåtblickande perspektiv, vilket är en väsentlig brist i sammanhanget.

Statens anslag för formellt skydd av skog har minskat under senare år. Det framstår därför som sannolikt att arealen skyddad skogsmark under den kommande tioårsperioden kommer att bli betydligt lägre än under perioden 2015–2024. En sådan utveckling innebär att även juridiska personers markavståenden kan förväntas minska.

Detta förhållande bör beaktas vid bedömningen av behovet av regeländringar.

Påverkan på ägarförhållanden

Rapporten visar att fastighetstaxeringen inte indikerar någon förändring i ägarandelar mellan fysiska och juridiska personer under perioden 2005–2024. Samtidigt redovisar Riksskogstaxeringen en mindre förändring till juridiska personers fördel, med viss statistisk osäkerhet.

SCA:s bedömning

Det samlade underlaget visar att ägarförhållandena har varit stabila eller endast förändrats i mycket begränsad omfattning.

Detta gäller trots att juridiska personer samtidigt genomfört omfattande kompensationsgrundande markavståenden. Det finns därmed inte något tydligt empiriskt stöd för att nuvarande regler påverkar ägarbalansen på ett sätt som motiverar ändringar i lagstiftningen.

Påverkan på marknadsförhållanden

Rapporten drar slutsatsen att juridiska personers förvärv påverkar prisbildningen på skogsmark i betydande omfattning.

SCA:s bedömning

Denna slutsats bör nyanseras.

Rapportens egna uppgifter visar att prisnivån i genomsnitt är cirka 4 procent högre i transaktioner mellan juridiska och fysiska personer jämfört med affärer mellan enbart fysiska personer.

De större skillnader som lyfts fram – upp till cirka 30 procent – avser jämförelser mellan affärer mellan, å ena sidan, juridiska två personer och, å andra sidan, affärer mellan två fysiska personer. Dessa jämförelser är inte relevanta i detta sammanhang, eftersom transaktioner mellan två juridiska personer inte omfattas av kompensationskrav enligt jordförvärvslagen.

Vidare saknar rapporten en analys av alternativa förklaringar till prisskillnaderna. Juridiska personer kan exempelvis i större utsträckning förvärva fastigheter med egenskaper som i sig motiverar ett högre pris, såsom större arealer, högre virkesförråd eller ett strategiskt läge i förhållande till industri.

SCA vill i detta sammanhang särskilt framhålla den oberoende värderingsaktören SVEFA:s bedömning:

"Fysiska personer kan ha svårt att möta konkurrensen från juridiska personer vid förvärv av skogsmark men samtidigt ser många privata skogsägare andra nyttor i sitt ägande vilka de värderar högre än bolagen, exempelvis jakt, rekreation, förbättringar i befintligt närliggande innehav, vilket gör att betalningsviljan slutligen ofta kan vara högre för det privata kollektivet än för bolagen."

Citatet visar att marknadens funktionssätt är mer komplext än vad rapportens slutsatser ger vid handen och att betalningsviljan hos fysiska personer inte nödvändigtvis är lägre än hos juridiska personer.

Samlad bedömning

SCA anser att underlaget inte ger tillräckligt stöd för de föreslagna lagändringarna.

Den samlade bilden är i stället att:

- ägarförhållandena är stabila,
- den identifierade marknadspåverkan är begränsad och bör tolkas med försiktighet, och
- juridiska personer i betydande omfattning bidrar till naturvårdsarbetet genom frivilliga markavståenden.

Mot denna bakgrund framstår de föreslagna lagändringarna som otillräckligt motiverade. Det finns dessutom en tydlig risk att förändringarna får oönskade

konsekvenser, särskilt genom att försvaga incitamenten för frivilliga markavståenden och därigenom försvåra ett effektivt genomförande av naturvårdspolitiken.

Hemställan

SCA hemställer att:

- regeringen avvisar förslagen till ändrade regler om markavståenden i jordförvärvslagen, samt
- nuvarande regelverk behålls i syfte att säkerställa stabilitet, förutsägbarhet och fortsatt goda förutsättningar för samverkan mellan staten och skogsnäringen.

Sundsvall, den 11 juni 2026

Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA

Anders Sjögren
Markjuridikchef